خبر

تمهیدات دانشگاه‌های جهان زیر سایه کروناویروس

دانشگاه‌های مختلف در جهان به جنگ کروناویروس رفته و سیاست‌های مختلفی برای مقابله با این ویروس اعمال کرده‌اند. به گزارش «سلامت»، به نقل از ایسنا، نگرانی‌های ادامه شیوع کرونا در دنیا به اندازه‌ای جدی است که دانشگاه‌های مختلف در سراسر دنیا تدابیر گوناگونی برای مقابله با این ویروس اندیشیده و در برگزاری کلاس‌های درس دچار مشکل شده‌اند.

بیش از ۲۰۰ هزار دانشجوی چینی در استرالیا تحصیل می‌کنند. درآمد حاصل از حضور این دانشجویان باعث شده قدرت بین‌المللی نظام آموزشی استرالیا به یک ابرقدرت تبدیل شود. تعدادی از این دانشجویان در بحران کروناویروس قادر به ادامه تحصیل در سال تحصیلی جدید نیستند.

استرالیا، آمریکا و نیوزلند از جمله کشورهایی هستند که طی ۱۴ روز اخیر، بیشترین ممنوعیت را برای ورود دانشجویان چینی و دانشجویانی که به چین سفر کرده‌اند، اعمال کرده‌اند.

این اقدامات برای مواجهه با شیوع کروناویروس است. از طرف دیگر، اعمال این محدودیت‌ها سبب شده دانشگاه‌های غربی چند میلیارد دلار خسارت مالی ببینند زیرا این دانشگاه‌ها به درآمد حاصل از تحصیل دانشجویان چینی متکی شده‌اند.

به نظر می‌رسد استرالیا سختگیرانه‌ترین رفتارها را نسبت به دانشجویان خارجی اعمال کرده است.

چند روز پیش، استرالیا تعداد زیادی دانشجوی چینی را به کشور خود پذیرفت ولی این پذیرش در شرایطی انجام شد که تمامی این دانشجویان ۱۴ روز را در کشوری به جز چین، در قرنطینه گذراندند.

در این میان، دانشگاه‌های آمریکای شمالی و اروپا نیز به درآمد حاصل از حضور دانشجویان چینی متکی هستند.

بسیاری از این دانشگاه‌ها مجبور شده‌اند کلاس‌های درس با حضور دانشجویان چینی را به حالت تعلیق یا قرنطینه دربیاورند. همچنین برخی دانشگاه‌ها تدریس آنلاین را ترجیح داده‌اند.

دانشگاه‌های آمریکا، سال تحصیلی خود را از نیمه ژانویه آغاز کردند. این به این معناست که اغلب دانشجویان چینی پیش از آغاز محدودیت‌های ورود به آمریکا، به این کشور بازگشته بودند. ■

گزارش «سلامت» از حواشی کروناویروس در ایران و جهان

با تب کرونا چه کنیم؟

■ علی ابراهیمی

این روزها همه جا صحبت از کروناویروس است؛ از فضای مجازی گرفته تا جمع‌های خانوادگی، دوستانه و محیط‌های کاری. در این نوشتار ابتدا معرفی کوتاهی از این بیماری و سیر شیوع آن در دنیا و ایران داریم و سپس به روش‌های مواجهه با آن در جامعه می‌پردازیم و در پایان نیم‌نگاهی به اقدامات دولت در مبارزه با بیماری که مهمان ناخوانده کشورمان و سوغات چشم‌بادامی‌هاست، خواهیم داشت.

کرونا و آخرین خبرهای آن

کرونای جدید یک گونه از کروناویروس‌ها و منشاء بیماری کروناویروس ۲۰۱۹ است که به‌صورت مخفف (COVID-۱۹) نامیده شده و در زبان عامه به آن ویروس کرونای ووهان گفته می‌شود. بدنیست بدانید دلیل نامگذاری این ویروس به کرونا، شکل ظاهری ویروس آن زیر میکروسکوپ‌های الکترونی است زیرا با تماشای این ویروس زیر قدرتمندترین میکروسکوپ‌ها چیزی شبیه تاج خروس خواهید دید. برای اولین بار عفونت شناخته‌شده انسانی از این بیماری در ماه دسامبر رخ داد و در میانه دسامبر سال ۲۰۱۹ در شهر ووهان چین شیوع یافت.

این را هم بگوییم که ویروس‌های خانواده کرونا موجودات جدیدی نبوده‌اند و پیش از این نیز قربانیان زیادی با بیماری‌های «سارس» و «مرس» که از این خانواده هستند، گرفته بودند اما نوع جدید و جهش‌یافته‌ای از آن به تازگی در شهر ووهان چین پیدا شده است.

البته تاکنون صدها مورد ابتلا به کروناویروس جدید در بیش از ۳۰ کشور منطقه آسیا و اقیانوسیه و اروپا، آمریکای شمالی و خاورمیانه گزارش شده است.

در ایران هم در تاریخ ۲۹ بهمن ۱۳۹۸ و به‌دنبال فوت دو بیمار با عوارض تنفسی در بیمارستان کامکار شهرقم، شایعاتی درباره مرگ این بیماران به‌علت کروناویروس منتشر شد اما دانشگاه علوم پزشکی قم با تکذیب شایعات مربوط به مبتلا بودن این دو بیمار فوت‌شده به کروناویروس، اعلام کرد تاکنون هیچ‌گونه شواهد تشخیصی مبنی بر ابتلا به بیماری کرونا دیده نشده است. اما در تاریخ ۳۰ بهمن‌ماه اولین موارد ابتلا به کرونای جدید در شهرقم از طریق روابط عمومی وزارت بهداشت گزارش شد و رئیس مرکز اطلاع‌رسانی و روابط عمومی این وزارتخانه اعلام کرد نتایج آزمایش اولیه دو مورد از موارد مشکوک از نظر ابتلا به کروناویروس، مثبت گزارش شده است بنابراین بیمارستان کامکار قم نیز به عنوان محل قرنطینه و مراجعه بیماران و موارد مشکوک به کرونا مشخص شد. در همین روز رئیس دانشگاه علوم پزشکی قم هم اعلام کرد در ۴ روز گذشته شاهد گسترش بیماری‌های تنفسی در قم بوده و طی این مدت دو نفر در یکی از بیمارستان‌های قم بر اثر بیماری تنفسی فوت کرده‌اند که تست اولیه این دو فرد در مورد بیماری کرونا مثبت اعلام شد. البته دو بیمار گزارش‌شده مبتلا به کروناویروس از سوی وزارت بهداشت از افراد مسن و از دو منطقه جداگانه قم بودند و نه‌تنها سفر خارجی، بلکه سفر خارج از استان هم نداشته‌اند. در همین روز خبرگزاری ایلنا به نقل از منابع آگاه ادعا کرد ۶نفر هم در حال حاضر به دلیل ابتلا به ویروس کرونا بستری هستند که خانواده و نزدیکان این افراد نیز در قرنطینه به‌سر می‌برند. در تاریخ دوم اسفند ۱۳۹۸، ویدئویی در شبکه‌های اجتماعی منتشر شد که نشان می‌داد چند پرستار با تجهیزات مخصوص پزشکی فردی را از آمبولانس وارد بیمارستان فرمانیه تهران می‌کردند که این تصاویر بر وحشت عمومی از شیوع گسترده بیماری در کشور دامن زد. با همه این احوال بالاخره انتظار هابه پایان رسید و کروناویروس جدید وارد ایران شد. با اعلام خبرهای جدید از موارد ابتلا به بیماری در شهرهای مختلف کشور موجی از نگرانی‌ها در جامعه راه افتاد و مردم برای خرید لوازم مورد نیاز پیشگیری مانند ماسک و محلول‌های ضدعفونی‌کننده به محل‌های عرضه این محصولات در داروخانه‌ها هجوم بردند و همچنان که انتظار می‌رفت کمبود این محصولات موجب گرانی در بازار و استفاده عده‌ای از افراد سودجو از شرایط پیش‌آمده شد و مسوولان وزارت بهداشت را بر آن داشت تا با اعلام ممنوعیت توزیع این محصولات در داروخانه‌ها و تعیین محل‌هایی برای این کار بتوانند قدری از التهاب به وجود آمده را بکاهد که تا امروز موفق نبوده و مردم همچنان در مشکلات هستند.

توطئه‌ای در کار نیست؛ شیوع کرونا محصول جهانی‌شدن و ارتباطات گسترده بین کشورهاست که ویروس را به‌سرعت در جهان پراکنده می‌کند. هزار نقد هم به حکومت و دولت وارد است اما هیچ دولتی در جهان تعمداً ویروس پراکنده نمی‌کند و مایل به میلیاردها دلار خسارت مالی و تلفات شهروندانش نیست

– محمد فاضلی، جامعه شناس و عضو هیات علمی دانشگاه شهید بهشتی

بنابر آخرین آمار وزارت بهداشت تا روز سه‌شنبه ۶ اسفندماه ۹۵ مورد قطعی ابتلا به کووید۱۹ در کشور ثبت شده که متاسفانه ۱۵نفر از آنها جان خود را از دست داده‌اند. از این رو، ضرورت توجه جدی به رعایت اصول ایمنی مواجهه با این بیماری قابل تأمل است. البته باید توجه به اصول پیشگیری را نیز به چند قسمت تقسیم کرد و لزوم رعایت اصل پیشگیری در محیط کار و منزل و برای کودکان و افراد بزرگسال را جداگانه مورد بررسی قرار داد.

راهکارهای بهداشت دانش‌آموزان در مدارس

آن‌طور که زیبا عراکی، پژوهشگر حوزه کودکان می‌گوید: «با توجه به سپری شدن بخش زیادی از ساعات دانش‌آموزان در مدارس لازم است والدین و کودکان با راهکارهای رعایت بهداشت در مدرسه آشنا شوند. از این رو، رعایت بهداشت در مدارس به‌خصوص مدارس ابتدایی از اهمیت بالایی برخوردار است بنابراین خانواده‌ها با توجه به اینکه فرزندانشان ساعاتی خارج از منزل به‌سر می‌برند ملزم به آموزش درست بهداشت فردی به فرزندانشان هستند. ازجمله آموزش درست شستن دست‌ها با مایع دستشویی (چراکه صابون در اماکن عمومی ازجمله مدارس منبع تجمع میکروب‌هاست و استفاده از آن پیشنهاد نمی‌شود) بعد از ورزش، دستشویی و قبل از غذاخوردن ضروری است.» او می‌افزاید: «همراه داشتن محلول ضدعفونی‌کننده، لیوان شخصی و دستمال کاغذی (برای سرفه و عطسه احتمالی که باعث انتشار ویروس می‌شود) الزامی است.»

این پژوهشگر حوزه کودک معتقد است: «به دلیل تحرک و تعریق بالا بهتر است لباس‌های زیر و جوراب کودکان هر روز تعویض شوند. پیشنهاد می‌شود حمام به‌صورت یک روز در میان انجام شود. با توجه به شیوع بیماری‌های مسری بهتر است به پزشک مراجعه شود و در صورت صلاحدید پزشک چند روز در منزل استراحت کنند تا باعث انتقال بیماری به بقیه همکلاسی‌ها نشوند.»

عراکی ادامه می‌دهد: «مربی بهداشت در مدرسه باید حضور داشته باشد و به دانش‌آموزان درمورد بهداشت فردی و اجتماعی آگاهی لازم را بدهد. پیشنهاد می‌شود در دبستان‌های دخترانه سختگیری به استفاده مداوم از مقنعه نباشد. همچنین جعبه کمک‌های اولیه مجهز باید در مدارس وجود داشته باشد. انتخاب همیار بهداشت در کلاس و حیاط مدرسه به‌صورت مجزا و ماهانه انجام شود. همچنین نظافت سرویس‌های بهداشتی مدرسه باید به‌صورت روزانه و مداوم ازجمله اطمینان از پر بودن مخزن مایع دستشویی و تمیزی توالت‌ها توسط نظافتچی انجام شود.»

مسوولیت شهروندی در مواجهه با کرونا

محمد فاضلی، جامعه‌شناس و عضو هیات علمی دانشگاه شهید بهشتی نیز بر مسوولیت مردم و مسوولان در مواجهه با بحران‌هایی از این نوع می‌گوید: «هر کسی خواننده نوشته‌های من باشد می‌داند که همواره خطاب به حکمرانان جامعه نوشته‌ام و کمتر (شاید یک بار) برای مواجهه با مسائل ایران، مردم را مخاطب قرار داده‌ام اما داستان کرونا متفاوت است بنابراین تفاوت قضیه را در چند واقعیت باید دید:

۱. ایران تنها کشوری نیست که با کرونا درگیر شده است. کشورهای توسعه‌یافته از ایتالیا و فرانسه گرفته تا ژاپن و کره جنوبی هم با این ویروس و شیوع آن درگیر هستند. قابلیت حکومت در ایران کمتر از آن کشورهاست اما اگر هم زیاد بود، باز هم درگیر می‌شدیم.

۲. توطئه‌ای در کار نیست؛ شیوع کرونا محصول جهانی‌شدن و ارتباطات گسترده بین کشورهاست که ویروس را به‌سرعت در جهان پراکنده می‌کند. هزار نقد هم به حکومت و دولت وارد است اما هیچ دولتی در جهان تعمداً ویروس پراکنده نمی‌کند و مایل به میلیاردها دلار خسارت مالی و تلفات شهروندانش نیست.

۳. شیوع کرونا فقط مساله حاکمیت و دولت نیست. کرونا از جنس مخاطراتی است که کم‌وبیش دموکراتیک عمل می‌کند. #ویروس_دموکرات وصف تلخ و تا اندازه‌ای واقعی برای کروناست. تبعیض قائل نمی‌شود، هر کسی را که مستعد باشد می‌کشد و فرقی نمی‌کند مسوول، اصلاح‌طلب، اصولگرا، در قدرت یا بیرون قدرت باشد. فقیر و غنی هم نمی‌شناسد. کرونا به همه حق برابر برای مردن می‌دهد. منتظر تأیید صلاحیت‌اش برای مشارکت در کشتن هم نمی‌ماند.

۴. کرونا از جنس مسائل بدخیم است؛ یعنی سخت‌ترین مسائلی که بشر با آنها گلاویز می‌شود. بحث‌اش مفصل است اما ویژگی مسائل بدخیم این است که برای حل آنها باید با انسان‌های بی‌شماری همکاری کنید. رویکرد اساسی حل مسائل بدخیم؛ از چاقی کودکان گرفته تا بحران در آب‌های زیرزمینی و همین جناب کروناویروس #همه_با_هم (در زبان انگلیسی all together approach) است.

وقتی کرونا مساله همه ماست، توطئه‌ای هم در کار نیست، همه کشورها درگیر هستند و توان و قابلیت همه حکومت‌ها برای مواجهه با این مساله به نوعی کم است و قابلیت ما هم کمتر از کشورهای توسعه‌یافته است و باید #همه_با_هم عمل کنیم تا کمتر خسارت ببینیم، می‌شود چند نکته زیر را نتیجه گرفت.

ا. هر شهروند ضمن مطالبه‌گری از دولت و حکومت برای کارآمدتر بودن، باید خودش مسوولیت مراقبت پیشگیرانه را بپذیرد. اگر حکومت و دولت را پاسخگو و قابل‌اعتماد می‌دانید، شما هم برای بهتر عمل کردنش همراهی کنید و اگر آنها را پاسخگو و غیرقابل‌اعتماد نمی‌دانید، بیشتر مراقب باشید زیرا در صورت ابتلا و حتی مرگ بر اثر کرونا، این ناپاسخگوی غیرقابل اعتماد، کاری برای شما و بازماندگان نخواهد کرد. شما در هر دو صورت، بیشتر با اصول پیشگیری همراهی کنید.

۲. ایام سال نو نزدیک است. جمعیت در بازارها خرید می‌کنند. توده جمعیت برای انتقال این ویروس بستر مساعدی است. یک راه پیشگیری، خریدهای اینترنتی است (مثل حضوری نیست ولی از ابتلا به کرونا بهتر است.)

۳. مدارس و هر تجمعی را تعطیل می‌کنند که تحرک و همجواری آدم‌ها کمتر شود. اگر قرار باشد با تعطیلی‌ها همه‌راهی مسافرت شوند، بمب متحرک جمعیت فقط به ابزار توسعه انتقال و جابجایی ویروس تبدیل می‌شود. مسافرت‌های نوروز هر سال کشته‌های فراوان تصادفات به بار می‌آورند و امسال ممکن است کرونا هم اضافه شود.

❖ هر کشوری ویژگی‌های فرهنگی–اجتماعی خاصی دارد و حکومت نیز از اقتدار مشخصی برخوردار است. برخی راه‌حل‌ها که کشورهای دیگر به‌کار می‌برند ممکن است در ترکیب خاص الگوهای زندگی مردم و اقتدار حکومت، برای ایران نتیجه عکس بدهد.

❖ تعطیلی‌هایی که منجر به مسافرت‌های میلیونی در سطح کشور شوند، ابزار انتقال ویروس خواهند شد. تعطیلی شاید راهکاری برای سایر کشورها باشد اما درباره عوارض آن برای ایران دقیق‌تر فکر کنید. این نکته درمورد هر راهکار دیگری نیز صدق می‌کند.

❖ چند روز به نوروز باقی مانده است. اگر تعطیلی‌های نوروز سبب انتقال ویروس بر اثر مسافرت‌ها در مقیاس ملی می‌شوند (درست رفتاری ضد منطق قرنطینه) از همین الان به کاهش تعطیلی‌های نوروز، حتی لغو تعطیلات و گفت‌وگوی اجتماعی برای اقناع افکار عمومی فکر کنید.

❖ پیشنهاد می‌کنم یک تیم «پزشکی–اجتماعی» را مأمور مطالعه ابعاد اجتماعی کرونا و راهکارهای مهار بحران کنید. هزینه چنین کاری در مقابل خسارات گسترده این ویروس به اقتصاد و فواید احتمالی این مطالعه، هیچ است.

طبق توصیه سازمان جهانی بهداشت، پزشکان که بیماران را معاینه می‌کنند لزوما به ماسک‌های N۹۵ نیازی ندارند و می‌توانند با استفاده از همان ماسک جراحی و دستکش بیماران را معاینه کنند و پس از معاینه، دست‌های خود را بشویند. تماس مشکوک؛ یعنی اینکه پزشکی بدون پوشیدن ماسک، بدون دستکش بیماری را معاینه کند و پس از معاینه نیز دست‌های خود را نشوید، استفاده نکردن از ماسک N۹۵ لزوما به معنای تماس مشکوک با بیمار نیست. نگرش گروه‌های پزشکی نیز مانند مردم منفی است و این رویکرد در عملکرد تأثیر می‌گذارد و مانع عمل درست می‌شود. در نتیجه این بی‌اعتمادی؛ چه مردم و چه بدنه وزارت بهداشت در مواجهه با این ویروس وحشت دارند، در حالی که به جای رواج این نگرش‌های منفی باید استانداردهای همه‌جانبه و بین‌المللی برای کنترل عفونت در بیمارستان‌ها آموزش داده شود، رسانه‌ها نیز لازم است آگاهی مستمری به مردم بدهند و نحوه رعایت نظافت شخصی را به‌طور مدام یادآوری کنند.

چگونه از خودمان محافظت کنیم؟

مینو محرز، متخصص بیماری‌های عفونی و عضو کمیته کشوری بیماری‌های عفونی وزارت بهداشت در بیان روش‌های محافظت از خود در برابر ویروس کرونا می‌گوید: «شستن دست‌ها به مدت ۲۰ ثانیه با آب و صابون یا الکل اصلی‌ترین راه پیشگیری است. متاسفانه ما عادت به شستن دست نداریم و اگر دست‌هایمان را هم بشوییم، نمی‌دانیم شیوه درست چیست. این در حالی است که سایر کشورهای اروپایی توانستند با همین شستن دست و رعایت بهداشت فردی به سرعت از انتشار این ویروس جلوگیری کنند. همچنین کروناویروس، ویروس سنگینی است که حین عطسه یا سرفه دیگران، بیش از ۱ تا ۱/۵ متر جهش ندارد. این ویروس از طریق هوا هم پخش نمی‌شود اما اگر از ناقل بیماری خارج شود روی سطوح اشیاء می‌نشیند و تماس مکرر راه اصلی انتقال آن است.» او می‌افزاید: «توصیه ما این است افراد از دست دادن و روبوسی کردن تا حد ممکن خودداری کنند. حین عطسه از دستمال یکبار مصرف استفاده کنند و سپس دستمال را در سطل دردار بیندازند. مرتب دست‌های خود را با آب و صابون بشویند. علاوه بر آن افرادی که بیمار هستند و تب دارند در خانه بمانند بنابراین وظیفه ماست که اگر بیمار هستیم، از سرایت آن به دیگران خودداری کنیم و به همین دلیل بهتر است از حضور در سر کار یا مدرسه بپرهیزیم و تا حد امکان بیماری را به افراد دیگر انتقال ندهیم.»

متاسفانه آموزش‌وپرورش آموزش‌های لازم برای رعایت بهداشت شخصی را به دانش‌آموزان نمی‌دهد و مردم ما چندان عادت ندارند دست بشویند. خواهش من این است که آموزش و پرورش عزمی جدی برای این کار داشته باشد زیرا ۸ بیماری از ۱۰ بیماری که به عنوان خطرناک‌ترین بیماری‌های دنیا برای انسان‌ها شناخته می‌شوند، عفونی هستند و با حفظ بهداشت شخصی می‌توان در برابر این بیماری‌ها مقاومت کرد

– مینو محرز، عضو کمیته کشوری بیماری‌های عفونی وزارت بهداشت

این متخصص بیماری‌های عفونی تاکید می‌کند: «نکته دیگر که باید به آن توجه کرد این است که هر کسی که کرونا بگیرد لزوما با مرگ مواجه نخواهد شد، اتفاقا توان کشندگی کروناویروس نسبت به سایر ویروس‌های همه‌گیری پایین‌تر است ولی تنها تفاوت آن دوره نهفتگی آن است. این دوره می‌تواند از ۲ تا ۴ روز طول بکشد. اینکه در دوره نهفتگی کرونا می‌تواند آلوده‌کننده باشد یا نه، هنوز ثابت نشده اما توصیه‌ها در هر شرایطی باید جدی گرفته شود. چه افراد مشکوک و چه افرادی که آزمایش کرونای آنها منفی است هم باید حداقل‌های رعایت بهداشت فردی را جدی بگیرند.»

محرز در توضیح روش‌های درمان می‌گوید: «این بیماری واکسن ندارد اما داروهایی برای درمان انواع شدید آن در بخش داروسازی دانشگاه تهران در نظر گرفته شده است. این داروها در کشورهای دیگر نیز استفاده شده و مؤثر بوده و خوشبختانه ما به هر ۴ مورد دسترسی داریم. یکی از این داروها، دارویی است که برای ایدز استفاده می‌شود، دیگری برای آنفلوانزا و داروی بعدی نیز داروی ضدالتهابی است که در روماتیسم مورد استفاده قرار می‌گیرد. شدت این ویروس در چین رو به کاهش است اما اگر در کشور خود، با همین روش‌های ساده مراقبت نکنیم، این ویروس پخش خواهد شد.»

او ادامه می‌دهد: «متاسفانه آموزش‌وپرورش آموزش‌های لازم برای رعایت بهداشت شخصی را به دانش‌آموزان نمی‌دهد و مردم ما چندان عادت ندارند دست بشویند. خواهش من این است که آموزش و پرورش عزمی جدی برای این کار داشته باشد. ۸ بیماری از ۱۰ بیماری که به عنوان خطرناک‌ترین بیماری‌های دنیا برای انسان‌ها شناخته می‌شوند، عفونی هستند و با حفظ بهداشت شخصی می‌توان در برابر این بیماری‌ها مقاومت کرد.»

در تازه‌ترین خبرها از روند مبارزه با کرونا در کشور ستادی تحت عنوان «ستاد پیشگیری و مقابله با کرونا» در وزارت بهداشت تشکیل شده و به دستور رئیس‌جمهور، وزیر بهداشت مسوولیت این ستاد را برعهده دارد. این ستاد به صورت روزانه تشکیل جلسه می‌دهد و تصمیم‌گیری‌های لازم را درباره تعطیلی مدارس و دانشگاه‌ها تا پایان سال و نیز اعلام احتمال قرنطینه شهرها در صورت لزوم برعهده دارد. این گزارش تنها بخش کوچکی از اخبار کرونا و نظرات کارشناسان است و شما خواننده عزیز ممکن است در زمان خواندن این گزارش اطلاعات بیشتری از میزان مبتلایان به بیماری کرونا در کشورمان و جهان داشته باشید بنابراین تنها سعی کردیم بخش کوچکی از حوادث روزهای اخیر از زمان شیوع کرونا در جهان و ایران را به شما اطلاع‌رسانی کنیم. ■